

Tóth Erzsébet

Aranysakál

Buda Ferencnek

Gyerekkoromban tudtam sakált rajzolni, ma már nem próbálkoznék ilyen-
mivel. Akkoriban anyám szerint üvöltetni is tudtam úgy, mint a sakál. Mára ez
a készség is kiveszett belőlem. Ritkán használt képességeink elsorvadnak ben-
nünk, ahogy az a kicsi sakál sincs már meg, aki bennem vonított valaha. Pedig
volna rá szükség olyan egyszerű tevékenységek közben is, mint az újságolvasás.
Egyre több orvos hagyja el Magyarországot, hogy hivatását olyan országokban
gyakorolja, ahol többszörösét keresheti itthoni fizetésének – közölte a Nemzeti
Erőforrás Minisztérium szóvivője. Az efféle hírek általában az újságok első olda-
lain szerepelnek, súlyuknak megfelelően. Hátulra kerülnek a bűnügyi apróságok,
érdekességek, állati hírek. Engem ezek érdekelnek igazán. Megtudtam például,
hogy jelzések szerint változás várható Magyarországon az állati populációban.
Bizonyos állatok, melyek már évtizedek óta nem mutatkoztak régi lakhelyükön,
újra megjelennek. Például a medve, bár ez az állat néha csak körülnéz, lecommog-
va az Alpokból, jár egy kicsit nálunk, aztán fordul is vissza. Nem így az arany-
sakál, magyarul toportyán. Kész csoda, ami az aransakál-populációval történt,
mondja a szakértő. Régebben nálunk honos állat volt, de évtizedekkel ezelőtt
Bulgária felé húzódott, az ottani éghajlat jobban megfelelt neki. Valószínűleg a
globális felmelegedésnek köszönhető, hogy ismét kielégítőnek találja az itteni
viszonyokat, és komoly szaporodásnak indult hazánkban. Úgy tűnik, ismét a
mi vidékünket fogja boldogítani ez a kedves állat, mely a farkasnál kisebb, de
ne nagyon merészkedjünk közel hozzá, mert nem simogatásra való. Így a vicces
kedvű állatszakértő. Magam részéről örülök, még azt is sajnálom, hogy a medvé-
ket csak néha láthatjuk. Nem beszélve arról, hogy rigót, fecskét, aranyálkót,
cinkét, fakopáncsot, verebet már csak elvétve látok, pedig pár éve még percekig
szemlélhettem őket. Most már csak galamb és varjú maradt. Legalábbis amerre
én lakom. De a gondolat, hogy az aransakál visszaköltözött, felvillanyozott. Ki
tudja, milyen távlati lehetőségek rejlenek ebben. A mi helyzetünkben, amikor az
orvosok lassan elhagynak bennünket – holott egyre betegebbek vagyunk –, meg
lehet vizsgálni az aransakál és más visszatérő állatok közelségében rejlő lehe-
tőségeket. Nem éppen megnyúzásra, más vandál eljárásokra gondolok, hanem
hogy mi mindent tanulhatnánk tőlük. Szimpatikus, hogy olyan hosszú bujdosás
után hazajönnék. Ne tekintsük csupán erőforrásnak, hanem élőhelyünk kedves
színfoltjának. Olyan időket élünk ugyanis, hogy az embert is erőforrásnak nézik,
sőt ezt nyíltan vállalják. Egy olyan hivatalkonglomerátumnak, mely magában
foglalja az egészségügyet, oktatást, tudományt, kultúrát, ki tudja még mit, azt a
nevet adják: Nemzeti Erőforrás Minisztérium. Na, ha én erőforrás vagyok, akkor

elmegyek oda, ahol jobban megfizetnek. Erőforrás az ember? Bizonyos szempontból, amely szempontokat nem tartok elsődlegesnek. Komoly emberek tudják, hogy a név, az elnevezés: sors. A név: mágia. Megbecsülést, tartást, egyediséget ad viselőjének. Az ember elsősorban lélek, ez különbözteti meg például az arany-*sakáltól*, és csak azután erőforrás. „*Nem sokaság, hanem lélek, s szabad nép tesz csuda dolgokat!*” Elhibázott volt ez az elnevezés, mint annyi más. Bántó, lealacsonyító. Az ember, természetesen, ha megfelelően bánnak vele, emberszámba veszik, erőforrás is, de mégsem ez a lényeg. Milyen szép a víz mindenféle alakban. Tenger, patak, szökőkút, eső, hó, harmat, és persze a vízimalom is szép. A víz engedelmes segítőtje az embernek. De ismerjük, ugye, Petőfi Sándor *Tisza* című versét. Ne tekintsük hát az embert erőforrásnak. Bánjunk vele ember módra, és akkor esetleg erőforrás is lehet. Az orvosok meg simán lelépnek, ma már nem emigrálnak, disszidálnak, csak élőhelyet keresnek maguknak. Elmennek, nevezzük bárminek. Igen ám, de mi meg itthon vagyunk betegek. Minket ki gyógyít meg? Jönnek ide mindenféle népek orvosai, akik már otthon sem kellett. Nekem semmi bajom velük, de nem értik az itthoni viszonyokat. Úgy alakult, hogy egyszer egy ukrán reumatológus elé kerültem. Mindössze annyit akartam elérni nála négy és fél óra türelmes várakozás után, hogy írja ki nekem az állampolgári jogon járó kedvezményes (ma már megfizethetetlen) fürdőjegyet. Azt mondja, nem úgy van az, a biztonság kedvéért kiír ő nekem gyógytornát is. Addigra én már annyi gyógytornát, ultrahangos és egyéb kezelést kiismertem, hogy ráhagytam. A zsákmányt – a fürdőjegyet – megszerezve eszem ágában sem volt gyógytornára járni. Kinek van arra ideje? Pedig ez az ukrán orvos csak túl akart lépni a szokásos adminisztráción. Segíteni akart. Gyógyulni vágyó embernek nézett, nem csupán erőforrásnak. Ilyen bonyolult az élet. Egyszer meg egy másik orvos, egy magyarnak látszó, azt írta a diagnózisomba: munka- és társadalomképtelen. Innen is menekülnöm kellett a papírommal. Hova bujdossak el? Vagy ők fognak becsukni? Ennyit az orvosokról. Jobb is, ha szedik a sátorfájukat. Az arany-*sakált* egyébként régebben nádifarkasnak is nevezték. Ki tudja, valaki arany-*sakált* látta az alkonyatban szőrén megcsillanó napfényt. Lehet, már azt is tudta, mire lesz jó az a szépséges szőrme.